

Verket ingen norske forlag vil utgi

Svensk bok om norske naziprester

Bok om norske nazi-prester utgis ikke i Norge

Side 20

Det måtte en svensk dosent til for å skrive boken om Den norske kirke under krigen.

VESLEMØY ØSTREM

I Norge vil ingen riktig ta tak i «Quislingkyrkan», fornemmer forfatteren Ragnar Norrman. Boken hans, «Quislingkyrkan - Nasjonal Samlings kyrkopolitik», kom ut i Sverige i vår. Norrman er dosent og doktor i teologi i Uppsala. I en årrekke har han arbeidet med materiale om den norske kirkens indre kamp og NS' forsøk på å nazifisere hele Den norske kirke.

Avvist i Norge

Etter å ha kontaktet fire norske forlag uten hell, ga Norma bokforlag ut den omfattende dokumentasjonen med støtte fra det svenske forskningsrådet. Forlags-sjef Pär Åkerlund finner det kuns-tig at en bok med et slikt tema kun-gis ut i Sverige. I Norge har alle søknader om støtte blitt avvist.

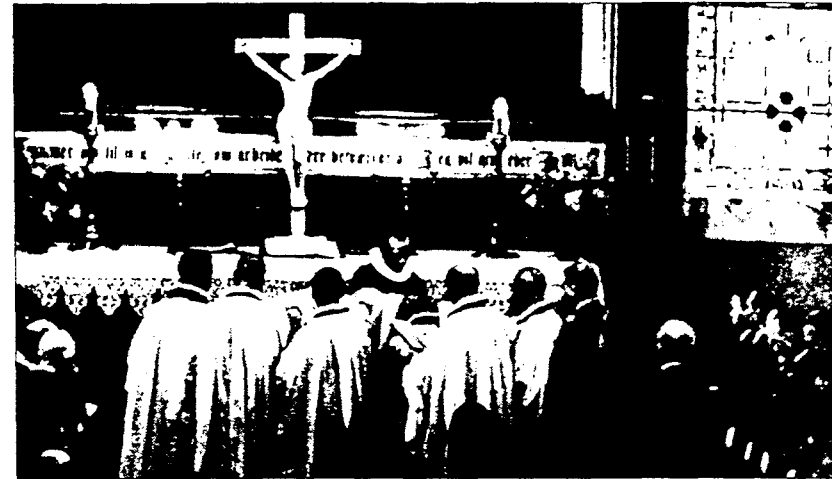
Universitetsforlaget fant boken svært interessant, men begrunnet avslaget med kapasitetsproblemer. Cappelen Akademiske ønsket også

å gi ut boken, men kunne ikke koste på seg en oversettelse. Støtte til oversetter ble ikke innvilget fra Norges Forskningsråd.

Dermed er boken «Quislingkyrkan» vanskelig å få tak i her i landet. Svært få biblioteker har kjøpt boken. Den har ikke kommet inn under Bibliotek-sentralens anbefalinger, noe som er av stor betydning for at fagbøker skal få innpass i bibliotekene. Nå undres forfatteren Ragnar Norrman på om materialet er for kontroversielt for det norske markedet.

– Da jeg kom over noe av materialet mens jeg forsket ved Universitetet i Oslo, spurte jeg mine norske kolleger om det ikke var for galt at en svensk forsker tok for seg dette kapitlet i den norske kirkehistorien. Da fikk jeg til svar: «For all del. Ta det du, så slipper vi å bli skitne på hendene.» Når jeg ser hvordan både forlag, bibliotek og medier har unnlatt å ta stilling til boken,

NS-vigsling. Søndag 28. juni 1942 ble ni NS-biskoper vigslet i Oslo Domkirke. Biskop Einar Løthe, Trondheim, forrettet. Mannen i svart til høyre for de hvitkleddede prestene, er Vidkun Quisling. Boken forteller inngående om de «forhandlingene» som pågikk samtidig, om hva Kirken – og myndighetene – skulle foreta seg med de prestene, med biskop Eivind Berggrav i spissen, som hadde nedlagt sine embeder.

FOTO: NTB-BILDE FRA BOKEN

undres jeg på om man fremdeles er redd for å hente frem igjen konflikt-områder fra krigen i Norge, sier Ragnar Norrman.

For Norrmans vedkommende våknet interessen for den norske kirkens kirkekamp mot nazi-ideologi etter samtaler han hadde med blant andre Hamar-biskopen Alex Johnson.

– Det han fortalte om kirken og krigen, gjorde meg nysgjerrig. Og da jeg oppdaget at det ikke var

skrevet noen bok om temaet i Norge, bestemte jeg meg for å skrive den selv, sier Norrman.

Tapernes historie

Han «oppdaget» personer som Eivind Berggrav, motstands-biskopen som ledet nedleggelsen av preste-embedene i 1942, og ekspedisjons-sjef Sigmund Feyling, som ledet en svært autoritær statskirke-lighet fra Kirkedepartementet. Prestesønnen Quisling så det som svært

viktig at kirken skulle la seg inn-ordne i nazistisk ideologi.

«Quislingkyrkan» forteller også inngående om de prestene som meidte seg inn i NS eller som var sympatisører. Den nazi-inspirerte organisasjonen Kristen Samling hadde et stort antall medlemmer.

– «Quislingkyrkan» forteller tapernes historie, og taperne navngis. Det er kanskje grunnen til at man vegrer seg for å ta tak i den i Norge, mener Ragnar Norrman.

– Dette er viktig historieskrivning

Historikeren Hans Fredrik Dahl mener «Quislingkyrkan» er et viktig tilskudd til historien om kirken og okkupasjonen.

Den andre siden. Kirken tåler denne boken, tror historiker Hans Fredrik Dahl.

– Den historien som til nå er blitt overlevert om kirken og krigen, er en heroisk historie om kirkekamp og motstand. Men en ikke ubetydelig andel av kirkemiljøet var positivt til NS. Det er på sett og vis en side som først nå er blitt dokumentert, blant annet gjennom Norrmans bok, sier Dahl. Han tror det kan være uvant for kirken å se

den andre siden av okkupasjons-historien.

– Den politiske historieskrivningen har vært gjennom dette, og jeg tror også kirken er beredt til å ta inn over seg denne delen av histo-rien, sier Dahl.

Dekan ved Menighetsfakultetet

i Oslo, Torleiv Austad, tror ikke boken er for kontroversiell. Han mener Ragnar Norrman har gjort et usedvanlig grundig arbeide i boken «Quislingkyrkan».

– Det er i høyeste grad en viktig bok, og det er synd at ikke et norsk forlag ville gi den ut. Det norske kirkemiljøet bør være takknemlig for en så god dokumentasjon på en viktig del av krigshistorien, sier Austad.

Han tror boken kan være ubehagelig å lese for enkelte, men at dokumentasjonen gir et utfyllende og nøkternt bilde av NS-ideolo-gien bak kirkekampen.